

**מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה
במסלול האקדמי המכללה למינהל בראשל"צ**

קול קורא: יוני 2019

מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה מזמין חוקרות וחוקרים להגיש הצעות מחקר בנושא:
רגולציה להגנת הסביבה

רקע:

בשנים האחרונות הפכו המונחים קיימות והגנת סביבה לחלק מהשיח הציבורי במדינות העולם. עם התגברות התיעוש, גברה המודעות לכך כי לאדם יש תפקיד מרכזי בשמירה על הסביבה בה הוא חי, החל ממשאבים אותם הוא צורך, דרך פגיעה בבעלי חיים וצמחייה, ועד לזיהום מים, אוויר וים. בתחום זה קיים מתח מובנה בין התפתחות התעשייה והשאיפה להקלת הנטל הרגולטורי על מפעלים, לבין האינטרס לשמור על משאבי הסביבה עבורנו ועבור הדורות הבאים.

ב-22 באפריל 2016 חתמה מדינת ישראל על "הסכם פריז" שנועד לצמצם פליטת גזי חממה, במטרה לטפל בשינויי אקלים והתחממות כדור הארץ. בכך הצטרפה ישראל למדינות האחריות לכ-80% מהפליטות הגלובליות, שכבר אשררו את הסכם האקלים. בישראל קיימת שורת חוקים שמטרתם הפחתת הגורמים הפוגעים באיכות הסביבה: למעלה מ-300 פריטי חקיקה ורגולציה, הקשורים בצורה ישירה או עקיפה להגנת הסביבה,¹ בהם חוקים, פקודות, תקנות, צווים ואכרזות. כל מי שאחראי להפעלתו של מקור זיהום נדרש להצטייד, בהיתרים וברישיונות מגוונים, כגון היתר פליטה, לאוויר, היתר להטלת פסולת לים, היתר רעלים, אישורים, רישיון עסק ועוד.²

ואולם דומה כי ישראל חסרה מדיניות סביבתית עקבית שתאפשר הפחתת סיכונים סביבתיים המאיימים על איכות החיים של תושביה, ומנגד תתמוך בתעשייה מתפתחת. המגזר העסקי, בבואו לבצע השקעות בישראל, מתמודד עם עומס רגולטורי.³ התהליכים ממושכים ויקרים ומתנהלים מול מספר רב של רשויות, בהן המשרד להגנת הסביבה, הרשויות המקומיות, משרד הכלכלה, רשות המים ומשרד התשתיות, ועדות לתכנון ובנייה ועוד. כידוע, קלות עשיית עסקים באה לידי ביטוי, בין היתר, בסביבה הרגולטורית במסגרתה העסק פועל והתהליכים הבירוקרטיים להם נדרש העסק

¹ כ-364 מקורות רגולציה משפטיים, על פי נתוני אתר המשרד להגנת הסביבה www.sviva.gov.il/InfoServices/ReservoirInfo/Legislation

² למשל: חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008; תקנות אוויר נקי (היתרי פליטה), התש"ע-2010. חוק מניעת זיהום המים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983 ותקנות מניעת זיהום המים (הטלת פסולת), התשמ"ד-1984; חוק מניעת זיהום המים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988; תקנות מניעת זיהום המים ממקורות יבשתיים, התש"ן-1990; חוק המים, התש"ט-1959. תקנות המים (מניעת זיהום מים)(ערכי הגבה של שפכי תעשייה), התשס"ד-2003. חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 ותקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף היתרים), התשס"ג-2003. חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961; פקודת הבטיחות בעבודה(נוסח חדש), התש"ל-1970 ותקנות רישוי עסקים (אחסנת נפט), התשל"ז-1976.

לרישיון עסק ראו חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1963, צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה-1995, תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א-2000 ותקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלחים בשפכים תעשייתיים), התשס"ג-2003.

³ ערן פייטלסון "סביבה וכלכלה=הזדמנויות וסיכונים", פורום קיסריה (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2008).
מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

טלפון: 03-9634104 | דוא"ל המרכז: hethcenter@colman.ac.il

רח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר: www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק: <https://www.facebook.com/hethcenter>

לאורך חייו. בדו"ח Doing Business לשנת 2019 שנערך על ידי הבנק העולמי מדורגת ישראל במקום ה-49 מתוך 190 מדינות. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנים 2013–2016 הוקמו בממוצע 11 מפעלים בשנה (המעסיקים למעלה מ-20 עובדים), לעומת 38 מפעלים שהוקמו בשנה בשנים 2009–2012, ו-49 מפעלים חדשים שהוקמו בשנה בשנים 2005–2008. על פי נתוני התאחדות התעשיינים, בעוד שיעור המפעלים החדשים שקמים בישראל הולך ופוחת, הרי ששיעור החברות להן פעילות יצרנית בחו"ל עלתה מ-16% בשנת 2005 לכ-30% ויותר כיום.⁴

החלטת ממשלה מספר 4108 מיום 12.08.2018⁵ עניינה גיבוש תכנית לחיזוק התעשייה הישראלית. ההחלטה נועדה לשפר את הסביבה העסקית עבור התעשייה הישראלית, לקצר את משך הזמן הדרוש להקמת מפעלים בישראל, לספק לתעשייה ודאות לדרישות תכנוניות-רגולטוריות ולסנכרן בין דרישות הרגולציה בתחומים המשפיעים על הקמה, תפעול והרחבה של מפעלים לטובת הגדלת ההשקעות, הפריון וצמיחת התעשייה.

אנו מזמינים מחקרים שיעסקו בהגנת הסביבה, תוך שיפור הסביבה העסקית של התעשייה בישראל. זאת, בהתייחס לענפים שונים; באפשרות להשיג יעדי יעילות בענף מסוים או במספר ענפים; בהשפעה של אכיפה יעילה על סביבה טובה יותר; ובהשפעה על רווחת הצרכן במבט רחב. מוזמנים מחקרים גם בתחום של מחזור חומרים, מבוקש לערוך השוואה למדינות זרות ולגבש המלצות למדיניות.

2

שני הקריטריונים העיקריים לבחירה הם מצוינות מחקרית ותרומה למדינת ישראל. הצעות המחקר תובאנה לשיפוט אקדמי במרכז חת, והמרכז שומר על שיקול דעתו לאשר או לדחות הצעה. הודעת המרכז תימסר למציעים בתוך 60 ימים מהמועד האחרון להגשת הצעות.

מבנה הצעת המחקר : הצעת המחקר (עד 5 עמודים) תכלול :

- כותרת המחקר
- תיאור כללי של הבעיה/הנושא
- רקע מדעי/ספרותי, קשר לספרות מקצועית קיימת ותרומה למחקרים קיימים
- מטרת המחקר – מטרה ראשית ומטרות משנה
- השערות העבודה (עבור מחקרים איכותניים מובהקים ניתן לדלג על סעיף זה)
- סוג המחקר ושיטות איסוף הנתונים
- שיטות עיבוד הנתונים
- תרומת המחקר :
 - ייחודיות המחקר – מידת החידוש והמקוריות
 - רלוונטיות המחקר – מידת הרלוונטיות לישראל

⁴ המכון הישראלי לדמוקרטיה "מפת דרכים רגולטורית למשקיע בתעשייה הישראלית" לקראת כנס אלי הורביץ לכלכה וחברה 2018 (יוני 2018) https://www.idi.org.il/media/10631/hurvitz2018_regulation_regulatory-roadmap_for-the-investor.pdf

⁵ החלטת ממשלה מס' 4108 "שיפור הסביבה העסקית לתעשייה" 12.08.2018 https://www.gov.il/he/Departments/policies/dec4108_2018

מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

טלפון : 03-9634104 | דוא"ל המרכז : hethcenter@colman.ac.il

רח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר : www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק : <https://www.facebook.com/hethcenter>

○ המלצות אפשריות למקבלי ההחלטות ותרומה לגיבוש המדיניות בתחום

- אבני דרך ולוח זמנים מתוכנן
- סעיפי הוצאות מתוכננות

פרטי החוקרים: יש לצרף קורות חיים של מגישי ההצעה ורשימת פרסומים.

מסגרת הזמן: עבודת המחקר הסופית תוגש לא יאוחר מ-12 חודשים מיום מסירת ההודעה על בחירת ההצעה.

כ-4 חודשים לאחר מסירת הודעה על בחירת ההצעה יוגש דו"ח התקדמות.

כ-4 חודשים לאחר מכן תוגש טיוטה מתקדמת; ייערך מפגש ביניים לפי שיקול דעתו של מרכז חת. ייערך יום עיון במכללה למינהל בראשלי"צ להצגת המחקר על ידי החוקרים/ות. בתום 12 חודשים ממסירת ההודעה על בחירת ההצעה, תוגש עבודת המחקר הסופית (ללא תלות בקיומו או במועדו של יום העיון).

המרכז יוכל לפרסם את עבודת המחקר לפי שיקול דעתו, בין השאר באתר האינטרנט ובפרסומים של המרכז. העבודה תועבר לקריאה אנונימית של קורא חיצוני לפי שיקול דעתו של המרכז. החוקרים/ות יוכלו להציע את המחקר לפרסום בכתבי עת בארץ ובעולם, בציון שמו של מרכז חת כגורם מממן.

3

תשלום: עבור המחקר יינתן לחוקרים מענק בטווח שבין סך 20,000–40,000 ₪. סכום המענק יודע למציעים בד בבד עם מסירת ההודעה על קבלת הצעת המחקר, ולפי שיקול דעתו של המרכז. סכום זה מגלם בתוכו כל מס שיחול מכל סיבה שהיא. היה ועל ההצעה יחתמו מספר חוקרים/ות, המענק יחולק ביניהם. התשלום ייעשה כדלקמן:

תשלום ראשון (50% מהסכום) ישולם תוך 60 ימים מהצגת טיוטה מתקדמת.

תשלום שני (50% מהסכום) ישולם תוך 60 ימים ממסירת גרסה כתובה מלאה של העבודה.

את הצעות המחקר יש להגיש עד לתאריך 15/9/2019.

הצעות ניתן לשלוח למרכז חת, דוא"ל hethcenter@colman.ac.il

לשאלות ניתן לפנות אל ד"ר איריס סורוקר בדוא"ל: iris@soroker.co.il; ובטלפון: 050-7704035

בברכה,

השופטת בדימוס ד"ר איריס סורוקר – מנהלת מקצועית